



Oponentský posudek diplomové práce

Název práce: Sociální práce s dětmi a dospívajícími při úmrtí rodiče v domácí hospicové péči

Autor práce: Bc. Michaela Němečková

Obor studia: Etika v sociální práci

Posudek vypracoval: Mgr. et Mgr. Alena Pikhartová, Ph.D.

Datum: 10.5.2017

Do rukou se nám dostává práci s tématem dlouho tabuizovaným a stále velmi náročným. Autorčinu volbu tématu považuji za projev významného a dobrého trendu v naší společnosti – po dlouhé době začínáme mluvit otevřeně o smrti, přestáváme ji vytěšňovat z našich domácností a péče o umírající se pro nás stává (konečně!) hodnotou. Zvolené téma práce je vysoce aktuální a činí tím práci již na začátku hodnotnou.

Obsah práce pak naplňuje čtenářova očekávání. Je logicky a smysluplně vystavěn, vytváří dobrý teoretický background pro konkrétní (tj. hospicovou) praxi sociálního pracovníka. Název 4. kapitoly mi přijde příliš obecný a nekoresponduje s obsahem kapitoly, raději než *Zármutek, truchlení* bych ji nazvala „Ztráta rodiče“. Její podkapitola 4.3 *Zármutek a truchlení dětí* pak poněkud opakuje to, co už bylo dříve řečeno v kapitolách 1.1-1.3 (týkající se vývojové psychologie dítěte, ale pojaté už specifitěji k tématu vztahu dítěte ke smrti). Jistou obezřetnost (nebo akademický nadhled) by si zasluhovalo téma rozdělení mužských a ženských rolí (např. str. *Jelikož muž není tolik senzitivní a nedokáže prožívat své emoce do hloubky...*; str. 54 *matka... stará se o domácnost, uklízí, vaří, pečuje o děti, stejně tak jako o manžela...*; str. 55 *Rodinu stmeluje jeho* (mužova – pozn. AP) *pevná ruka, která umí jak pohládit, tak usměrnit „pár fackami“*). Dovtípila jsem se, že autorka opisuje tyto stereotypy z publikace Huneše, Ludačkové a Špatenkové, což by samo o sobě nebylo nic špatného, kdyby ovšem tyto názory jiných autorů uměla náležitě shrnout a kriticky zhodnotit. Takto podané působí jako absolutní pravda. Autorka pracuje implicitně s rozdělením mužsko-ženské, otcovsko-mateřské role (např. str. 54) ve smyslu tom, že jisté činnosti a vlastnosti přísluší matkám a jisté otcům. S takovými předpoklady bych byla opatrnější, alespoň s pomocí slůvka „obvykle“ nebo „bývá zvykem“. Myslím, že není zcela nutné, aby role byly vázány na pohlaví. Podstatné je, že nějaký důležitý element v rodině po smrti jednoho z rodičů chybí. A že ho najednou má zastat rodič zbylý – být láskyplnou bezpečnou všeobjímající náručí a současně pevnou rukou udávající směr a cíl. Domnívám se, že toto autorka chtěla říci, ale ráda s ní o tom budu během obhajoby polemizovat.

Práce není pouze teoretická, ale obsahuje i výzkumnou část. O té se však dozvídáme více méně implicitně, její existenci spíše tušíme. Popsání metodologie výzkumu je věnován nulový prostor, a tak se něco málo k praktické části práce dozvídám z úvodu. Zde se píše, že *pomocí krátkých polostrukturovaných rozhovorů* by autorka *ráda zjistila, jak se v mobilních hospicích pracuje s dětmi (...)*. V příloze práce je uvedeno 12 otázek, které spíše než přípravu polostrukturovaného rozhovoru připomínají dotazník. Vzhledem k tomu, že žádnou další přílohu práce neobsahuje, není mi zcela jasné, zda autorka skutečně vedla rozhovory (a potom jaké – zda strukturované nebo skutečně polostrukturované), s jakými respondenty (věk, vzdělání, pohlaví atd. – domnívám se, že se sociálními pracovníky mobilních hospiců). Aspoň takovýto základní popis metodologického postupu by bylo dobré uvést. Vhodné by bylo připojit (do příloh) také onen *archiv autorky* (= přepisy rozhovorů), na který v textu odkazuje (str. 63,50,49,48,47,46,44,43,38,34,30).



Teologická
fakulta
Faculty
of Theology

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Autorka disponuje jazykově obratným vyjadřováním. Jediná má výtka se týká výrazu *přežívající* rodič coby označení matky či otce, jehož partner je (nebo byl) v hospicové péči.

Literatura je volena vhodně k tématu, je aktuální a je jí značné množství. Odkazy na literaturu v textu jsou uvedeny korektně, v seznamu literatury se vyskytují pouze drobné chybičky. Minimalizovat by bylo možné sekundární zdroje, zvláště pak Eriksona by bylo dobré čerpat ze zdroje primárního, nikoli sekundárně z Říčana. Práce je bohužel poněkud prapodivně formátována, stránky nejsou popsány až do konce, ale končí ve 2/3 stránky (velmi často a neslouží k oddělení následující kapitoly).

I přes výše uvedené výhrady se jedná o vydařenou, čtivou, citlivě psanou a koncepčně dobře vystavěnou práci. Navrhuji ji hodnotit známkou „výborně“, s přihlédnutím k průběhu obhajoby. Autorce bych ráda položila u obhajoby tuto otázku: Pokud byste měla formulovat nějaká konkrétní doporučení pro sociální pracovnice hospiců, jak mluvit s dětmi o blížící se smrti jejich rodičů, jak by tato doporučení zněla?

Alena Pikhartová

Mgr. et Mgr. Alena Pikhartová, Ph. D.